Anul XLV.- Nr. 274 **8 Pagini** EXEMPLARUL { în țară 3 lei / în străinătate 6 lei **8 Pagini** Joi 24 Noembrie 1927

ABONAMENTE
IN ȚARA — STRAIN.
Lei 200 | 3 Luni | 460
„ 380 | 6 „ | 880
„ 750 | 12 „ | 1700
Pe lună 80 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGA
TELEGRAFICE și TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călătorilor" Câte 220 lei în țară 440 lei în străinătate pe un an

Director: STELIAN POPESCU

Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11
TELEFON: Direcția 313/72 – 354/64 Administrația 313/71 Secretariatul de Redacție 356/43 Redacția: Coresp. cu provincia 302/98 – 335/31

Autoritățile
și aprovizionarea pentru iarnă

Iată o problemă de o arzătoare actualitate, o chestie care preocupă, în momentul de față, pe toată lumea.

Iarna a venit, cu cortegiul ei de griji și de nevoi, și gospodarul caută mijlocul de a le face față tuturor, cât mai deplin, cu modestele posibilități de cari dispune marea majoritate a populației dela oraș.

Lemnele, dacă n'au fost încă cumpărate, stau în capul listei.

Și, imediat după ele, zarzavatul pentru iarnă.

Este momentul ca, având-se în vedere trista și de nenumărate ori repetata experiență de până acum, autoritățile să binevoiască a arăta toată cuvenita luare aminte grelei probleme a aprovizionării.

•

Ce poate face autoritatea în această chestiune, și ce este datoare să facă? In primul rând, cantitatea de lemne din depozite trebue să fie în măsură să răspundă trebuințelor oamenilor, spre a nu mai asista, aproape ca în toți anii, la tragica bătălie pe care o dă populația nevoiașe, pentru o căruță de lemne, și acelea ude și pline de zăpadă, reprezintând dar jumătate din greutatea plătită.

Lemne de ajuns, bine acoperite, cu controlul cântarelor, și vândute cu prețuri omenești.

Strâns legată de această chestiune, stă aceea a transportului lor, — plata căruțelor, înfățișând, pe timp de iarnă, prețuri fabuloase.

Problema este de rezolvat nu pe hârtie, în birouri, ci prin descinderea autorităților pe teren, ocupându-se efectiv de starea lucrurilor, chemând la ordine pe speculatori, pe profitorii mizerici și ai suferințelor populației.

Se găsesc în depozite lemne suficiente?

Și dacă încă nu, s'au luat dispoziții pentru repedea îndrumare, spre Capitală, a convoiurilor de trenuri menite să împlinească, neîntârziat, această lipsă?

S'a fixat, în linii generale, prețul pentru diversele esențe de lemne, și pentru transportul lor, pe regiuni?

•

Și acum, numai câteva cuvinte despre zarzavaturi, despre ceapă și despre celelalte legume, cartofii, morcovii, etc.

Acum o săptămână, prețul cepei s'a ridicat brusc cu 3 lei la kilogram. Negustorii, — ca unii cari au determinat această scumpire, — au simțit nevoit să dea o explicație, știind că lucrul va determina proteste foarte numeroase.

Astfel, s'a spus că aducându-se de la Buzău (cași cum Buzăul ar fi lângă Oradea Mare sau lângă Cetatea-Albă), și stricându-se vremea (deși zăpada nu se văzuse încă bine și trenurile merg absolut normal), ceapa a trebuit să se scumpească, adăugându-se un spor cu desăvârșire nejustificat de 3 lei la kgr!

Să fim iertați. Pretextele invocate de negustori, — de negustori, cari nu sunt nici cultivatori și nici proprietari de culturi, ci pur și simplu intermediari și nimic mai mult, — sunt și neadevărate și neserioase.

Ceapa, cartofii și toate legumele, se găsesc de mult în Capitală. Producătorii, țăranii, au venit cu ele de mult, și au fost întâmpinați la bariere.

De aci, căruțele au luat nu drumul pieții, ci al unor magazii particulare, unde au fost depozitate și de unde se scot și se aduc pe piață, treptat-treptat, cantități reduse, vânzându-se cu prețuri nepermise.

Cultivatorul a primit un preț. Negustorul, care n'are aface cu cultura legumelor cum n'are un cismar aface cu astronomia, — cere două și trei prețuri, fără sfială. El face bursa după bunul său plac, dând drumul din magaziile sale numai la ce vrea și numai la cât vrea.

Procedeul este direct vinovat.

Și e momentul ca intervenția autorității să se producă imediat și simțit, punând efectiv frâu neîngăduitei specule la care se dedau niște acaparatori.

—x□x—

După pactul franco-iugoslav

NERVOZITATEA SPOREȘTE IN ITALIA

Paris, 21

O telegramă din Roma primită de ziarul „Le Temps" semnalează creșterea nervozității în Italia, în urma manifestațiilor anti-italiene din Iugoslavia.

—□•□—

Transmiterea imaginilor prin telegraf

Berlin, 22 (Rador). — *La 1 Decembrie, va începe să funcționeze oficial serviciul de transmisiune telegrafică a imaginilor între Berlin și Viena.*

Cursele misterioase
ale vaselor de război rusești

— Nesiguranța navigației pe Marea Neagră —

De câtva timp vasele de război rusești din flota mării Negre circulă în condițiuni cindate dealungul coastelor noastre, bulgare și turcești.

In cursul lunii trecute, o parte din unitățile acestei flote a făcut exerciții navale, în imediata apropiere a apelor teritoriale române.

Zilele acestea, alte vase de război rusești au fost semnalate — unele în apropierea Bosforului, iar altele, circulând în plină viteză, în direcția obicinuită urmată de vasele noastre poștale și de pasageri. Din cauza nesiguranței ce o prezintă cursele misterioase întreprinse de vasele de război sovietice, în apele mării Negre, vaporul S. M. R „România", a fost nevoit, pe când venea de la Constantinopol spre Constanța, în cursă regulată, să navigheze în timpul nopții, cu toate luminile de bord stinse și cu viteza maximă posibilă.

Urmărește oare unitățile de război rusești să atace anumite vase presupuse suspecte? Vor ele să controleze navigația străină în apele mării Negre? Fapt este că de câtva timp flota de război sovietică desfășoară o activitate neobișnuită și suspectă — în ce scop ignorăm — neliniștind navigațiunea vaselor străine pe marea Neagră. Suntem datori să luăm măsuri în consecință pentru siguranța vaselor noastre poștale și de pasageri.

Cerbăria statului din județul Neamț

Marii juriști străini apără teza română în afacerea optanților maghiari

Studiul important al juristului francez, prof. Louis Le Fur. — Ungaria a început altă campanie impotriva României

De câtva timp ungurii au început iarăși să se agite împotriva României, pe tema așa zisei „lichidări" a terenurilor optanților maghiari din Ardeal. Ziarul „Pester Lloyd" a publicat alaltăeri un articol în care autorul — pretins specialist — se trudește să argumenteze că reforma agrară din Ardeal ar fi avut un caracter special, — scopul ei fiind să lovească numai în interesele materiale ale ungurilor, dată fiind situația lor de foști inamici (?!).

Ungurii ignorează — intenționat — opiniile formulate de cei mai mari juriști din lume în această mult discutată afacere a optanților, ca și când numai opinia d-lui Apponyi, ar fi singura demnă de luat în considerație.

Or, teza maghiară și română în afacerea optanților, punând în discuție principii strâns legate de dreptul național și internațional, ambele au fost studiate de eminenți juriști străini, într'un spirit absolut obiectiv.

Concluzia acestor distinși juriști este că în afacerea optanților, *România a respectat toate principiile aflate la baza dreptului național și internațional, iar Ungaria invoacă argumente cari sunt în opoziție cu aceste principii.*

Ne-am ocupat zilele trecute de studiile a doi eminenți juriști — d-nii Alejandro Alvarez și Albert Wohl — asupra chestiei optanților unguri din Ardeal și în care se argumentează în favoarea tezei române. Un alt jurist francez, d. Louis Le Fur, a publicat un alt studiu foarte interesant și instructiv, relativ la aceeași chestiune, în „BULLETIN MENSUEL DE LA SOCIETE DE LEGISLATION COMPAREE", sub titlul: *„Reforma agrară în România și conflictul cu Ungaria". Și d. Louis Le Fur se pronunță în favoarea tezei române.*

STUDIUL D-LUI PROF. LOUIS LE FUR

D. prof. Louis Le Fur constată că cei cari au discutat afacerea optanților, în legătură cu textele și spiritul tratatului dela Trianon, chiar dacă au ajuns la concluziuni opuse, au susținut că chestia capitală de drept internațional ar fi în contrazicere — cel puțin aparentă — cu suveranitatea statelor. Fie că s'a susținut principiul suveranității statelor, fie că s'a susținut principiul dreptului internațional, eroarea a fost aceeași.

D. Louis Le Fur spune:

„Aci se pare, dimpotrivă, că această logică abstractă și aceste vederi unilaterale conduc la eroare, căci fiecare din aceste două principii comportă o parte din adevăr: toată arta, nu numai a politicei, dar și a dreptului internațional, constă în a le combina, iar nu în a le opune".

Dacă Ungaria a afirmat că n'ar fi cazul pentru România, în chestia exproprierii terenurilor ce au aparținut optanților maghiari, să invoace suveranitatea absolută, sau dreptul necesității — aceeași idee sub o altă formă; sau că dreptul convențional trece înaintea legei naționale, *„România a precizat numai că există o singură suveranitate absolută: aceea a dreptului, care se impune tuturora, chiar tribunalelor internaționale".*

Există o suveranitate absolută a statelor?

România era în drept să invoace suveranitatea sa, în afacerea optanților?

La aceste întrebări d. prof. Louis Le Fur, răspunde afirmativ.

Altă întrebare:

„Un stat are dreptul să efectueze reforme sociale de care ar suferi unii cetățeni?" Evident că da, răspunde d. Le Fur. In cazul opus, statului i-ar fi fost imposibil să suprime selavia; sau în epoca noastră i-ar fi imposibil de a îmbunătăți condițiile de existență ale clasei lucrătoare; după cum i-ar fi imposibil să desființeze un impozit inic, avantajos numai cutărei clase de cetățeni!

A FOST FRAUDĂ? A FOST LICHIDARE?

A fost oare vre-o fraudă, sau sub pretextul reformei agrare, România să fi procedat la lichidarea deghizată a proprietarilor unguri? Evident, frauda viciază totul — răspunde eminentul jurist francez — *dar frauda nu se prezumează; ea trebue să fie dovedită. Ceeace nu este cazul. „Când s'au pus apărătorii Ungariei pe acest teren, ei s'au mărginit să răspundă că puțin importă, aci, intenția, faptul a fost suficient, și faptul a fost deposedarea optanților unguri.* Fără să stăruim asupra ceeace prezintă ciudat în drept, această noțiune de *fraudă neintențională*, e deajuns să răspundem că faptul, aci, este că optanții unguri, conform celor ce au reclamat guvernului lor, *au fost tratați pe ocelaș picior ca și românii. Pretutindeni legea de reformă agrară opune pe țărani, proprietarilor, iar nu pe unguri, românilor. Marile familii române au fost lovite tot atât de aspru ca și nobilimea maghiară. Singura chestiune, care se poate pune, este de a ști dacă măsuri atât de draconice erau necesare.*

La această chestie, guvernul român, răspunzător de menținerea ordinei sociale, nu șovăe să răspundă afirmativ...".

EXPROPRIEREA DIN PUNCTUL DE VEDERE SOCIAL

După ce a făcut un istoric privitor la situația politică, socială și economică din România, în legătură cu originea reformei agrare, d. Le Fur constată că în prezența unei clase țărănești oprimată și exploatată; în prezența unei revoluții amenințătoare, precum și a necesității de a lupta împotriva propagandei bolșeviste făcută pe loc de către soldații ruși debandați, exproprierea se impunea pentru cauză de necesitate publică și pentru satisfacerea unui drept, care a avut și are la baza sa, spiritul de justiție. D. Le Fur adaugă:

„Și dacă un proprietar poate să fie privat de pământul său pentru construirea unui drum și a unui pod, cine va îndrăzni să pretindă că menținerea păcii sociale amenințată nu ar apare ca o rațiune suficientă de expropriere?"

D. Le Fur trage concluzia că „dreptul de proprietate prin chiar faptul că dânșul se sprijină în mare parte pe utilitatea socială, trebue să se închine înaintea necesităților sociale mai imperioase încă, — aceasta se înțelege în interiorul statului, care poate, în caz când necesitatea, sau chiar numai utilitatea publică este în joc, să impună naționalilor săi, prin mijlocul indemnizației, abandonul proprietății lor: acesta e cazul tuturor exproprierilor de utilitate publică, pentru cauză de lucrări publice, sau pentru menținerea păcii sociale".

Dar, statul poate el, în numele suveranității, să impună măsuri de acest gen supușilor altor state?

Chestia aceasta a provocat multe discuții. S'a emis părerea că există o suveranitate internațională, care se opune suveranității naționale, sau care o temperează pe cea din urmă.

D. Le Fur observă: Dacă o garanție este necesară împotriva abuzurilor guvernelor naționale, unde va fi garanția împotriva abuzurilor puterii organelor internaționale?

Te izbești totdeauna de faimosul: *quis custodiet ipsos custodes?* Concluzie: nu se poate opune suveranității naționale, de drept, suveranitatea internațională. Ungaria a cerut să se creeze un privilegiu, nu în profitul străinilor în general, dar a unei categorii speciale de străini, optanții unguri, adică a foștilor inamici, pe baza *dreptului comun internațional.*

O CONCEPȚIE CURIOASA

Ce este acest drept comun internațional? întreabă d. prof. Le Fur.

„E curios să-l auzim invocat de aceia cari neagă dreptul natural... Niciodată dreptul natural, sau chiar dreptul ideal, mai mult de cât dreptul internațional, n'au stabilit în favoarea străinilor o protecție în așa fel, în cât ea să poată duce statul, care îi adăpostește, la ruină, împiedicându-l să facă reformele judecate indispensabile. O asemenea concepție s'ar întoarce direct impotriva străinilor, pe cari nici un stat n'ar mai voi să-i primească, pentru că în acea zi el n'ar fi stăpân în casa sa".

SOLUȚIA CONSILIULUI SOC. NAȚIUNILOR A FOST CONFORMA DREPTULUI INTERNAȚIONAL POZITIV ACTUAL

După ce constată enormitatea pretențiilor Ungariei, privitoare la despăgubirile bănești, d. Le Fur recunoaște că soluția dată de Consiliul Societății Națiunilor, în afacerea optanților, „N'A FOST NUMAI O SOLUȚIE POLITICA COMANDATA DE O NECESITATE IMPERIOASA, DAR A FOST SINGURA SOLUȚIE EXACTA ÎN ECHITATE ȘI ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL POZITIV ACTUAL".

Și eminentul jurist francez observă că pe când optanții unguri s'au plâns, ungurii expropriați rămași în România, cu toate că și ei au fost inamici, nu s'au plâns, de efectele, reformei agrare, cu toate că în baza clauzelor relative la protecția minorităților, dânșii au obiceiul să formuleze și să adreseze tot soiul de plângeri Societății Națiunilor.

Cu drept cuvânt, d. Le Fur spune:

„E poate foarte omenesc pentru foștii inamici, să urmărească în acelaș timp...

„Binele lor în primul rând și apoi răul altuia...", dar se înțelege dela sine că un asemenea punct de vedere nu poate fi încurajat.

De aceea Consiliul Societății Națiunilor, după opinia autorizată a profesorului de drept internațional dela Facultatea de drept din Paris, **„a dat dovadă de simțul său politic foarte fin, făcând într'o situație foarte delicată o justă și oportună aplicare a regulilor de drept, dând dreptate României în calitatea lui de cel mai înalt organ internațional, apărătorul născut al drepturilor străinilor".**

Iată atâtea opiniuni autorizate, formulate de mari juriști străini, cari recunosc perfect fondată în drept, teza română în afacerea optanților. Și, totuș, ungurii se agită crezând că vor putea impresiona opinia publică străină..

R. SEIȘANU

Situația în Rusia

Grunstein, Trotzki și Stalin sunt în dezacord de vederi...

Zece ani dela deschiderea Sfatului Țării

Solemnitatea dela Chișinău.---Cuvântările. --- Moțiunea

Chișinău, 21 Noembrie

Modest, fără fast, dar cu entuziasm, foștii deputați ai Sfatului Țării au sărbătorit azi 10 ani dela deschiderea acestei parlament al republicei basarabene.

Arhiepiscopul Gurie, cu întregul cler, a oficiat în palatul Sfatului Țării un te-deum și parastas în memoria Regelui Ferdinand și a foștilor deputați decedați.

Apoi, în sala festivă s'a deschis ședința solemnă, participând peste 60 din cei 115 foști deputați, elevii dela licee și un public numeros. Ședința a fost deschisă de d. Pan Halipa, iar biroul s'a format sub președenția d-lui Pelivan.

D-sa a arătat împrejurările grele în cari s'a format și deschis Sfatul Țării.

D. Vasile Țanțu, fost președinte al blocului moldovenesc, a arătat rolul însemnat al ostașilor moldoveni și al blocului pentru trezirea conștiinței naționale și cum, în urma hotărîrei congresului ostașilor moldoveni, s'a organizat Sfatul Țării.

D. Halipa a trecut în revistă toate faptele importante din activitatea Sfatului țării, scoțând în evidență peripețiile prin care au trecut înfăptuitorii unirei.

D. dr. Cazacu a arătat importanța național istorică și socială a Sfatului Țării, care a salvat Basarabia de anrhia și bolșevismul rusesc, ducând-o pe calea progresului și a propășirei, în cadrul țării sale mame.

Protestează contra calomniilor că Sfatul Țării s'ar fi vândut, relevând că totul s'a făcut după vocea sângelui.

Ședința s'a întrerupt.

•

La ora 3 s'a servit o masă colegială la restaurantul „Suisse", unde au vorbit d-nii: Pântea, Pelivan, Cazacliu și Mândrescu, făcând apoteoza unirei Basarabiei cu patria mumă.

LA „ASTRA"

La ora 5 d. a., ședința a continuat la sediul „Astrei", unde a vorbit d. Buzdugan despre rolul ostașilor moldoveni în opera renașterii poporului basarabean. A reamintit entuziasmul neprihănit ce stăpânea atunci pe toți luptătorii naționali și a evocat unele clipe emoționante. A citit unele acte importante din acea epocă.

D. Pascaluța a amintit peripețiile prin cari au trecut inițiatorii congresului ostășesc din Octombrie 1917.

Au mai vorbit d-nii: Cojocaru, Teodosie și alții.

D. Pelivan a vorbit despre însemnătatea Sfatului Țării, subliniind consecințele activității lui din punct de vedere internațional.

A amintit atmosfera entuziastă în care s'a desfășurat toată activitatea Sfatului Țării și s'a votat sfânta unire. A explicat această spontaneitate a votului prin faptul că basarabenii n'au încetat niciodată să-și manifesteze dorința de a-și scutura jugul rusesc.

A descris pe larg mișcarea naționalistă din Basarabia rusească, evocând marile figuri ale luptătorilor naționaliști basarabeni, Alexandru Scarlat, Sturza, Caso, Donici, Moruzi și alții.

S'a propus votarea moțiunii, citindu-se proectul ei.

D. Const. Stere a încercat cu această ocazie să dea acestei moțiuni un caracter politic, dar a fost aspru admonestat de d. Buzdugan.

Moțiunea

S'a ales apoi comisiunea care să redacteze următoarea moțiune care a fost votată în ovațiuni:

„Foștii deputați în Sfatul Țării care în momentele hotărîtoare în viața poporului nostru au fost expresiunea năzuințelor de veacuri ale strămoșilor noștri, întruniți astăzi 21 Noembrie, spre a sărbători un deceniu de la deschiderea Sfatului Țării, reamintindu-și cu pietate de jertfele neamului nostru și în special de luptele pentru cauza unirii Basarabiei își exprimă recunoștința față de toți factorii politici ai țării care au contribuit la unirea provinciei noastre și cu evlavie se închină memoriei marelui Rege Ferdinand I, sub a cărui glorioasă domnie s'a înfăptuit unirea tuturor românilor.

Își exprimă devotamentul față de Dinastie și Tron și față de înalta Regență.

Luptătorii pentru unire rămânând pururi statornici apărători ai acestei uniri, constată că unirea sufletească a poporului român din Basarabia, s'a făcut în mod firesc, poporul de jos păstrându-și ființa sa națională, că progresele culturii naționale sunt în creștere continuă.

Exprimând toate laturile procesului de desvoltare a provinciei noastre, foștii deputați din Sfatul Țării își exprimă dorința să se facă cele mai mari sacrificii pentru înălțarea vieții sufletești și materiale spre desăvârșita consolidare a statului român.

Situația economică a Basarabiei, în urma anilor secetoși și grei, impune ca o datorie a țării organizarea mai temeinică a tuturor ramurilor economice, precum a căilor de comunicații și a unui credit cât mai larg și cât mai avantajos pentru țărănimea noastră.

Unită pentru vecie cu patria mumă, provincia noastră cea mai românească crede că are dreptul la o mai mare atențiune din partea tuturor cârmuitorilor țării noastre.

Basarabia noastră românească prin veci unită cu patria mumă își exprimă nădejdea prin acei care au luptat pentru actul măreț al unirii, că factorii noștri răspunzători vor avea toată solicitudinea față de toate nevoile și problemele provinciei noastre.

Trăiască neamul românesc, unit deapururea!

Trăiască Regele Mihai I!".

Au fost clipe de emoție indescriptibilă.

•

Au urmat câteva comunicări și apoi ședința s'a ridicat. După aceea s'a ținut o consfătuire intimă la restaurantul „Londra" unde primarul Pântea a oferit un mare banchet.

—□•□—

S'au ciocnit două automobile

— CALATORI RANIȚI —

Ploești, 21 Noemb.

Azi, în timpul prânzului, pe șoseaua națională Bucov-Valea Călugărească, autobuzul cu nr. 572, care face curse între Ploești și Urlați a fost ajuns din urmă și isbit puternic de mașina d-lui Bellu.

Ciocnirea a fost atât de puternică, în cât autobuzul a fost răsturnat în șanț.

Au fost răniți plutonierul Iordan N. Ioan, din Urlați și soția sa Dumitra.

Alți pasageri au fost răniți mai ușor.

Cu o altă mașină răniții au fost duși la spitalul Schuller din Ploești.

Afacerea falsurilor titlurilor maghiare

ARESTAREA FIULUI LUI BLUMENSTEIN

— Telegramă particulară —

Paris, 21. — *Siguranța din Zurich a arestat — la cererea celei din Paris — pe un tânăr ungur, care venea din Budapesta la Paris.*

„Le Matin" *spune, că acest ungur este fiul lui Blumenstein, anume Carol.*

•

Paris, 21 (Rador). — Ziarele continuă să facă tot felul de ipoteze în privința misterioasei arestări, operată eri, în legătură cu afacerea titlurilor ungare falsificate. E sigur că nu e vorba de un șef de cabinet al unui fost ministru de finanțe, care fusese pus în cauză din greșeală de unele ziare. Acest personaj se află liber la locuința sa din Paris și a fost interviewat de „Echo de Paris" și „Oeuvre" cărora le-a declarat că nu are amestec în această afacere. Ziarele cred acum că arestatul de eri este un om de afaceri din Paris.

•

Paris, 21

Personagiul misterios arestat e Lefevre de la Houplières, funcționar la marea bancă de credit din str. Scribe. Lefevre cumpărase și revânduse titluri false ungare. Se caută complicii lui.

E ACUZAT ȘI D. CAILLAUX

Paris, 21. (Telegramă particulară). — In legătură cu falsificarea titlurilor ungare, a fost arestat astăzi fostul șef de cabinet al d-lui Caillaux, Coggoa.

Ziarul „Action Francaise" acuză pe d. Caillaux de complicitate în această chestiune, adăugând că au fost introduse prin contrabandă în Franța și acțiunile băncii ruso-asiatice, precum și cele ale societății de petrol din Baku.

BLUMENSTEIN

Ziarul „L'Oeuvre" spune, că vinovatul nu este d. Coggoa, ci bancherul parizian Houplières.

—x□x—

Cutremur în Turcia

Londra, 21.— (Telegramă particulară). Din Smirna se anunță că în orașul Mougla s'a înregistrat un puternic cutremur. O mulțime de case au fost dărâmate. Cutremurul a cauzat pagube și în alte orașe.